

Introducció

La Casa Llotja de Mar és un dels edificis més emblemàtics de Barcelona i ha estat sempre vaixell insígnia d'una societat civil dinàmica i compromesa amb el progrés econòmic i social del país.

Durant l'època medieval i moderna, la Llotja va ser la seu del Consolat de Mar. En la segona meitat del segle XVIII i primera del XIX va albergar la Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona, i des del 1886 acull la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. Al llarg de més de sis segles, l'establiment ha estat testimoni privilegiat del desenvolupament del comerç, l'art i l'arquitectura catalanes.

La Llotja i el pla del Palau.
Onofre Alsamora, 1830 (AHCB).

La Casa Llotja de Mar és un edifici quadrangular, aixecat a quatre vents i delimitat pel pla del Palau, la plaça d'Antoni López "el cèlebre i controvertit primer marquès de Comillas", el passeig d'Isabel II i el carrer del Consolat de Mar.

Història

La Llotja està constituïda per un conjunt d'edificis sobreposats; al nucli gòtic del XIV, format pels actuals salons de Contractacions i de Còsols, se li va afegir al segle XV la nau col·lateral, on hi ha el Saló Daurat. Al segle XVI es van fer noves ampliacions i, finalment, a les acaballes del XVIII es va construir l'embolcall neoclàssic que avui podem contemplar.

En els seus orígens, a finals del segle XIV, la Llotja era la màxima manifestació de la puixança de l'estament mercantil barceloní. Aquest col·lectiu emprenedor va poder disposar d'un espai on desenvolupar la seva activitat, i l'edifici va esdevenir el símbol del seu poder i solidesa. Posteriorment, l'evolució política, social i econòmica del país ha tingut el seu reflex en l'edifici, que ha viscut tant períodes d'esplendor com de decadència. En els darrers anys del segle passat, les pedres del Saló de Contractacions estaven cobertes per una densa capa de sutge i el pati dels Tarongers era utilitzat com a aparcament, però entre 1997 i 2002, la Llotja va ser sotmesa a una rehabilitació integral i avui torna a suscitar admiració.

El pla del Palau i els tres edificis que constituïen el centre de la vida política i econòmica de Barcelona durant el segle XVIII i XIX, la Llotja, el Palau Reial i la Duana. A l'esquerra de la Il·lustració hi ha la Llotja, al capdamunt de la qual es pot veure la torre d'observacions astronòmiques de l'Escola de Nàutica, que va ser enderrocada l'any 1878. Nicolas-Marie-Joseph Chapuy, dibuix / Jean Baptiste Arnout, c. 1842, dibuix original (AHCB).

El Consolat de Mar de Barcelona

Durant els segles XIII, XIV i XV, a la baixa edat mitjana, l'activitat comercial de Barcelona estava en ple desenvolupament, tot i les crisis recurrents. Això va estimular la creació de diverses institucions que tenien per objectiu legitimar el poder creixent de l'estament mercantil, així com fomentar i regular l'activitat econòmica.

La Universitat o Consell de Prohoms de la Ribera de Barcelona va ser una d'aquestes primeres institucions. Creada a mitjan segle XIII per promocionar i defensar la façana marítima de la ciutat, l'any 1348 Pere III el Cerimoniós la va reestructurar i rebatejar com a Consolat de Mar de Barcelona. Aquest es va convertir en un tribunal mercantil com la resta de consolats de mar de la Corona d'Aragó. Aviat, la seva jurisdicció s'ampliaria als afers terrestres i assumiria noves funcions. I l'any 1394, Joan I creava encara dues noves institucions que reforçaven el pes polític i social de comerciants: els Defenedors de la Mercaderia, que vetllaven pels interessos del món mercantil; i el Consell de la Mercaderia o dels Vint, que s'ocuparia, entre d'altres qüestions, de la gestió de la Llotja, la seu del Consolat de Mar de Barcelona.

La puixança de l'estament mercantil de Barcelona es reflectia també en l'urbanisme. El barri de la Ribera, en el que la Llotja ocuparia un lloc preeminent, va experimentar una expansió considerable en els segles XIII i XIV i es va convertir en el centre del poder econòmic de Barcelona.

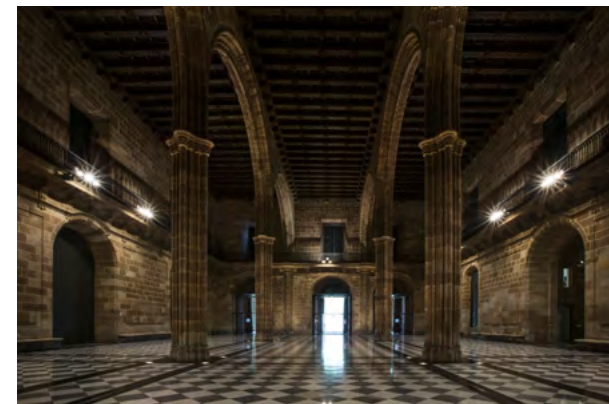
El Libro del Consulado de Mar es una recopilación de textos y leyes de procedencia muy diversa y antigüedad relacionados con la actividad marítima y comercial que consolidaron la base jurídica de la actuación de los consulados de mar. El Libro del Consulado de Mar, pese a no haber sido promulgado oficialmente, tenía valor de código marítimo y comercial. Libre appellat Consolat de Mar. Barcelona, 1523 (AHCCB).

La construcció de la Llotja gòtica

Als segles XIII i XIV, Barcelona era un centre econòmic i comercial prou important per tenir una llotja on els mercaders es poguessin reunir i fer transaccions econòmiques. Els intercanvis comercials es feien en porxos i alfòndecs, que eren edificis en els quals els mercaders forasters tenien posada, magatzem i botiga. El 1339, a proposta dels mercaders, Pere III el Cerimoniós autoritzava bastir la Llotja en uns terrenys del barri de la Ribera.

Tanmateix, tot i el suport decidit del monarca, el projecte tardaria a fer-se realitat; el procés va restar interromput durant llargs períodes. La Llotja no va començar a

El plànol d'autor desconegut «mostra el caseriu de Barcelona dibuixat en perspectiva. A banda d'aquest tret característic, [...] es podria dir que aquest plànol és el primer que representa amb certa fidelitat la planta i el traçat dels carrers de Barcelona». La Llotja, que no es representa de forma gaire fidedigna, està ubicada entre l'església de sant Sebastià i l'edifici del General, a la 'Plassa del Blat' (ACB).

prendre forma fins l'any 1352, però les obres es van interrompre cinc anys després, el 1357, possiblement a causa de la guerra amb Castella. El 1382, Pere III va donar un nou impuls al projecte que havia emprès quaranta anys enrera i va ordenar la retirada de les forques que s'havien instal·lat en el terreny a mig edificar que havia d'ocupar la Llotja. Finalment, un any després es van reemprendre els treballs i el 5 de juliol de 1392, d'acord amb determinats documents, les obres es van acabar. En realitat, però, la construcció de la Llotja no havia finalitzat i s'hi va continuar treballant durant uns quants anys. L'edifici original, el cos de planta quadrangular format pels actuals salons de Contractacions i de Cònsols, no es va concloure fins al començament del segle XV.

Pel que fa als autors de la construcció, poca cosa se'n sap. Alguns estudiosos han considerat Pere Llobet, artífex del Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, com el primer arquitecte de la Llotja. I alguns documents esmenten Pere Arvei i Pere Sabadia com a directors de les obres en diferents dates, tot i que no se'ls pot atribuir amb certesa la responsabilitat del projecte.

El barri de la Ribera en el segle XV (1439), d'acord amb la reconstrucció historiogràfica de Salvador Sanpere i Miquel. En aquest plànol es pot observar la ubicació de la Llotja a la plaça dels Canvis, prop del puig de les Falsies.

Les noves ampliacions

Entre els segles XI i XIII, Catalunya va duplicar el seu nombre d'habitants. Aquest increment va ser possible gràcies al desenvolupament de l'activitat agrícola, manufacturera i comercial. Al segle XIV, però, el país es va veure immers en una profunda crisi, que es va allargar fins al segle XVI.

Malgrat tot, Barcelona seguia sent una de les ciutats capdavanteres en el comerç per la Mediterrània i l'estament mercantil manifestava un creixent desig d'impressionar i mostrar el seu poder econòmic. Els mercaders tenien necessitats d'espai cada cop més grans, de manera que la seva seu, la Llotja, es va anar ampliant.

Al començament del segle XV, poc després d'haver acabat la construcció del cos arquitectònic inicial, es va fer l'hort amb els tarongers i llimoners en un terreny situat a la part posterior de l'edifici, entre el Saló de Contractacions i l'antiga capella de la família dels Montcada, i es va bastir la nau col·lateral entre el saló gòtic i el mar.

Vista de Barcelona des del mar. Gravats de John Stridbeck (c. 1720-1730). Amb la lletra O, 'La gallerie pres le Barreau', és a dir, l'ampliació de l'edifici del segle XVI; i amb la lletra P, 'Le Barreau ou Salle des Cavaliers', és a dir, el cos principal format pel nucli gòtic i la nau col·lateral.

De l'esplendor a la decadència

Entre els segles XIV i XVI Catalunya va patir una important crisi econòmica i social. Malgrat aquesta conjuntura, la Llotja va viure en aquests anys un període d'esplendor. Al segle XVI es va construir el pòrtic renaixentista, i al XVII, una capella que substituïa a la original. L'estament mercantil de Barcelona havia aconseguit que aquest edifici esdevingués el seu símbol.

La Llotja, a més, també era l'indret en el qual tenien lloc les principals celebracions del Consolat de Mar i del Consell de Cent. Les festes es feien al Saló de Contractacions i, quan arribava el bon temps, al pati dels Tarongers. En aquestes ocasions, les parets del saló se solien decorar amb tapissos i teixits luxosos, i el terra es cobria amb catifes. Cap altre establiment de Barcelona reunia les condicions de magnificència, amplitud i ubicació a la ciutat que tenia la Llotja.

Però a partir del segle XVII, l'edifici va patir un procés progressiu de decadència, paral·lel al del mateix estament mercantil barceloní. A aquest procés també hi va contribuir el fet que durant períodes perllongats la Llotja es va destinar a emmagatzemar gra; una decisió que el Consell de Cent va prendre a causa del mal estat en què es trobaven la majoria dels edificis de la ciutat destinats a aquesta finalitat.

Vista de Barcelona des del mar. Gravat de Joseph Friderich Leopold (de l'inici del segle XVIII). Amb el número 14, 'Le Barreau', és a dir, la Llotja (AHCB).

L'ocupació militar

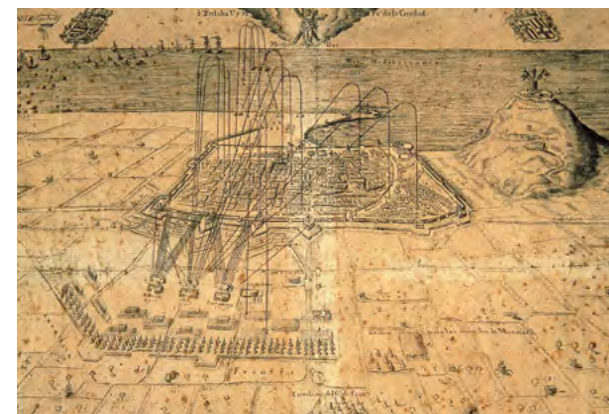
El 1714 va ser una data clau en el procés de degradació de la Llotja, que havia començat un segle abans. Les tropes borbòniques, comandades pel duc de Berwick, van entrar a Barcelona l'11 de setembre. Felip V va fer enderrocar 1.200 cases del barri de la Ribera per construir-hi la Ciutadella i va ocupar la Llotja per convertir-la en caserna. L'enginyer Alexandre de Rez, brigadier del cos d'enginyers de l'exèrcit, es va encarregar de les reformes.

L'ocupació de la Llotja va ser completa. Els pisos superiors es van condicionar per allotjar-hi els soldats i, per pujar-hi, es va construir una escala exterior pel pati dels Tarongers. A la planta baixa del pòrtic renaixentista es van instal·lar les cuines. El Saló de Contractacions i la nau col·lateral es van fer servir com a magatzems de gra i altres gèneres, i al pla del Palau, tocant a la paret de la Llotja, es va construir un cos de guàrdia. Totes aquestes actuacions van afectar negativament l'edifici.

El Decret de Nova Planta promulgat l'any 1716, que suprimia el sistema polític i les lleis catalanes per equiparar-los a les castellanes, preveia tanmateix la continuïtat del Consolat de Mar. Malgrat que es va conservar aquesta entitat, se li va anular el dret de periatge, l'impost que es cobrava a totes mercaderies que es carregaven i descarregaven al port de Barcelona. Així, el Consolat es va trobar sense seu –la Llotja estava ocupada i molt malmesa– i sense la seva font principal d'ingressos. La pèrdua de recursos econòmics, així com del seu edifici més representatiu, va fer que l'estament mercantil de Barcelona veiés desaparèixer el prestigi del que havia gaudit en temps passats.

Setge de Barcelona del 1714 de les tropes borbòniques comandades pel mariscal duc de Berwick. Joseph Rigaud i Martin Engelbrecht (AHCB).

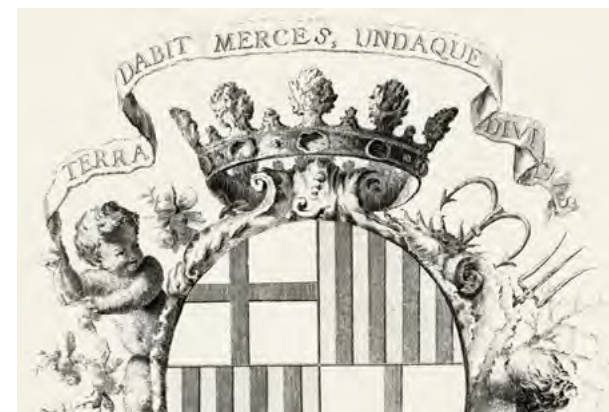
Setge de Barcelona de les tropes franceses comandades pel duc de Vendôme (1697). Clemente Puche (AHCB).

La Junta de Comerç de Barcelonar

Al segle XVIII es va iniciar a Catalunya una etapa de creixement econòmic sostingut i la població es va duplicar. Els pagesos es van dedicar a cultivar productes amb els quals podien incrementar la producció, i l'especialització va permetre comercialitzar els excedents. El comerç interior va ser el primer que va créixer i de seguida l'àmbit d'actuació es va estendre a tota la península Ibèrica. Els intercanvis amb el continent europeu, a través de la Mediterrània i de l'Atlàntic, també van rebre una forta empenta. Es van expandir manufactures tradicionals com les de la llana, el ferro i el paper, i se'n van crear de noves, com la del cotó. Aquest producte va ser el motor del desenvolupament industrial modern de Catalunya.

Tot i que els Decrets de Nova Planta promulgats per Felip V a principis de segle van comportar una remodelació profunda de l'estructura política del país, els comerciants catalans aviat van col·laborar amb les autoritats borbòniques. En aquest sentit, el 1758 Ferran VI creava els Tres Cossos de Comerç amb l'objectiu d'animar l'economia catalana, establia que tinguéssin la seva seu a la Llotja i recuperava l'antic impost de periatge per finançar-los.

El primer d'aquests Tres Cossos era la Matrícula o Comunitat de Comerciants, que congregava els principals tractants majoristes, hisendats i ciutadans honrats. El segon, el Tribunal del Consolat, era l'encarregat de resoldre els contenciosos entre mercaders. I, finalment, la Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona defensava els interessos dels grans comerciants. Estava presidida per l'intendent, el funcionari reial que s'encarregava de l'administració i la promoció econòmica del territori.

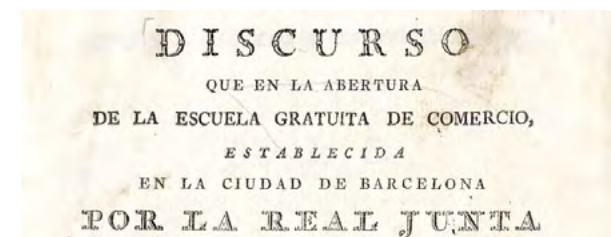
Carles III, l'any 1763, va confirmar la creació dels Tres Cossos de Comerç i va establir les ordenances que els havien de regir. L'escut de la Junta de Comerç, dibuixat per Francesc Tremulles i Roig, és una recreació de l'antic escut del Consolat de Mar de Barcelona. La Reial ordre de 17 de juny de 1917 va autoritzar la Cambra Oficial de Comerç i Navegació a utilitzar l'escut i la llegenda de la Junta de Comerç (AHCCB).

La Junta de Comerç va tenir un paper destacat en el foment dels diferents sectors econòmics del país. Va promoure la supressió del dret de la bolla –un impost que gravava l'entrada i la sortida dels teixits de les principals ciutats catalanes–, va crear nombroses escoles de formació professional i va impulsar la Companyia de Comerç de Barcelona i les Índies i la llibertat de comerç amb Amèrica.

Les escoles de la Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona

En l'àmbit de la formació tècnica, científica i artística, l'actuació de la Junta va ser molt rellevant. Una de les conseqüències del conflicte bèl·lic per a la successió a la Corona al principi del segle XVIII va ser la supressió de totes les universitats catalanes i la creació d'una de nova a Cervera. La manca d'institucions d'ensenyament superior, amb l'excepció dels ensenyaments jurídics i eclesiàstics a la Universitat de Cervera i militars a l'Acadèmia Militar de Matemàtiques, era un veritable llast per al progrés econòmic i social de Catalunya.

La Junta de Comerç, amb una clara visió de la realitat del país i veient la mancança d'estudis superiors a Barcelona, va prendre les rendes dels interessos de la naixent burgesia comercial i industrial il·lustrada catalana i va crear un conjunt de càtedres o escoles especialitzades. Aquesta xarxa d'escoles presentava als alumnes uns continguts que incorporaven les innovacions científiques i tècniques de l'època. En aquest conjunt d'escoles es van formar els tècnics de la industrialització catalana, així com els científics i intel·lectuals de la Catalunya del romanticisme i dels inicis de la Renaixença.

Edició del discurs de Bernat Clausolles amb motiu de l'obertura del curs de l'Escola Gratuïta de Comerç l'any 1806, creada per la Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona l'any 1787. Bernat Clausolles va ser-ne director (AHCCB).

Història

El defalliment de la Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona va ser irreversible a partir del 1841, data en què es va suprimir el dret de periatge, la font principal de finançament de la institució. Moltes de les escoles i càtedres creades per la Junta es van incorporar, l'any 1851, a l'Escola Industrial de Barcelona, amb l'excepció de la Nobles Arts, que va mantenir la continuïtat com a Acadèmia Provincial de Belles Arts de Barcelona.

Any de creació de l'escola	Escoles de la Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona
1770	Escola de Nàutica (o Pilotatge)
1775	Escola de Nobles Arts
1787	Escola de Comerç
1805	Escola de Taquigrafia
1805	Escola de Química aplicada a les Arts
1805	Gabinet de Màquines
1808	Escola de Mecànica
1814	Escola de Física Experimental
1814	Escola d'Economia Política
1815	Escola de Càlcul i Escriptura Doble
1815	Escola d'Agricultura i Botànica
1817	Càtedra d'Arquitectura
1819	Càtedra de Matemàtiques
1819	Càtedra d'Aritmètica i Geometria Pràctica
1820	Càtedra de Constitució
1824	Càtedra de Francès
1824	Càtedra d'Italià
1826	Càtedra d'Anglès
1829	Càtedra d'Arquitectura Naval
1831	Escola de Maquinària
1838	Escola de Sordmuts
1841	Escola de Dibuix Lineal
1845	Escola de Dre Mercantil

La recuperació de l'edifici

L'11 de setembre de l'any 1714, les tropes borbòniques entraven a Barcelona, i dos anys més tard, el Decret de Nova Planta retirava al Consolat de Mar el dret de recaptar l'impost de periatge i suprimia el Consell dels Vint, l'organisme encarregat de la gestió de la Llotja. L'edifici va ser habilitat com a caserna i el 1727 el Consolat de Mar es va instal·lar de mala gana a l'immoble anomenat el General, situat al Pla del Palau, just al davant de la Llotja.

Però la institució ansiava recuperar el seu emblemàtic allotjament original. L'any 1755, els principals comerciants de Barcelona van sol·licitar a Ferran VI la devolució de la Llotja i la gestió directa del periatge. Com a primer pas per satisfer les seves demandes, el rei va crear el 1758 una nova institució que venia a complir, entre altres, la tasca realitzada fins llavors pel Consolat de Mar: els Tres Cossos de Comerç del Principat de Catalunya.

L'any 1764, un d'aquests tres cossos, la Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona, va poder-se instal·lar a la Llotja, en una cambra petita del Saló de Contractacions, en unes condicions força precàries. Havia de compartir l'edifici amb l'Ajuntament, els magatzems de gra del qual ocupaven la planta baixa de la nau col·lateral, i la tropa.

Els primers intents de la Junta de Comerç per convèncer el capità general perquè els cedís tot l'edifici van ser decebedors. El marquès de la Mina no va accedir a les seves pretensions, justificant-se en la manca d'espai a la ciutat on ubicar la tropa. Però el 1767, amb la mort del capità general, la situació va donar un tomb.

El pla del Palau era el centre de l'activitat política i econòmica de la ciutat de Barcelona. En primer terme el Palau Reial. Aquest edifici va ser construït, com a dipòsit de blat, al final del segle XIV. Al segle XVI va ser transformat en sala d'armes de la ciutat i, entre el 1663 i el 1668, va ser convertit en palau dels virreis -a partir del 1714, dels capitans generals. Al principi del segle XIX va esdevenir Palau Reial i el 1869, jujat. L'edifici va ser destruït per un incendi l'any 1875. A la dreta, la nova Duana, la seu actual de la Delegació del Govern a Catalunya, edifici construït entre els anys 1790 i 1792. Onofre Alsamora, 1830 (AHCB).

Història

El seu successor en el càrrec, el comte de Ricla, tenia un tarannà més dialogant. Aprofitant els ingressos que els proporcionava el recentment recuperat impost de periatge, la Junta de Comerç li va oferir 30.000 lliures per fer obres al Palau Reial o per construir una nova caserna a canvi de la cessió en exclusiva de la Llotja. El comte es va avenir a l'acord i el 1771 va lliurar les claus de l'establiment als comerciants. Les tropes es van traslladar a la caserna de Sant Agustí i aquell mateix any els Tres Cossos de Comerç van prendre possessió de l'edifici i van iniciar el procés de remodelació.

El marqués de la Mina, Jaime Miguel Guzmán Dávalos y Spínola. Mentre va ser capità general del Principat (1742-1767), les relacions amb els Tres Cossos de Comerç mai no van ser fluïdes. Retrat segons un dibuix de Manuel Tremulles i gravat de Pasqual Pere Moles (MNAC).

La construcció de la Llotja neoclàssica

L'any 1771, la Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona havia recuperat el control de la Llotja i va decidir ampliar l'edifici per adaptar-lo a les seves noves exigències d'espai i pretensions d'estatus, procés que es va allargar considerablement.

Els problemes van començar just després que la Junta es fes càrrec de la Llotja. El primer entrebanc va estar relacionat amb la direcció de l'obra i el projecte arquitectònic a seguir, i quan aquestes qüestions es van resoldre, van sorgir altres problemàtiques. Mancaven els recursos per tirar endavant el projecte, com a conseqüència dels conflictes bèl·lics en què va estar immersa la monarquia espanyola durant el darrer quart del segle XVIII, conflictes que van afectar directament la recaptació de l'impost de periatge, la font de finançament de la Junta de Comerç. També van produir-se litigis sobre la propietat de l'edifici amb l'Ajuntament de la ciutat i l'exèrcit.

La construcció del nou edifici es va prolongar durant més de tres dècades, a les quals cal afegir les gairebé dues de rehabilitació del saló gòtic, el Saló de Contractacions, que amenaçava ruïna. Si l'any 1771 va ser el punt de partida, la data final no va arribar fins al 1819; la burgesia barcelonina va haver d'esperar 48 anys per disposar completament i en condicions de la nova Llotja.

Tomàs Soler i Ferrer va continuar com a director de les obres de la Llotja a la mort del seu pare, Joan Soler i Faneca, i es va fer càrrec de la construcció del pòrtic i de la reparació dels pilars del Saló de Contractacions

La Casa Llotja de Mar i l'ocupació francesa: «Ocupación de la Ciudadela de Barcelona y castillo de Monjuí por los Franceses en 29 de febrero de 1808». Antonio Rodríguez, dibuix / Lluís Fabrí, 1823, gravat (AHCB).

La solemnitat de la Llotja

La inauguració de la nova Llotja va tenir lloc la tardor de l'any 1802, en ocasió de la celebració a Barcelona de les noces de dos dels fills del rei Carles IV, Ferran i Maria Isabel. L'esplendorós edifici va ser escenari de moltes de les activitats que es van fer en honor als monarques, a més de la residència del primer ministre Manuel de Godoy durant les commemoracions.

L'any 1828, Ferran VII també va visitar Barcelona i la Junta de Comerç el va obsequiar amb un ball de màscares al Saló de Contractacions. L'any següent, es va organitzar una gran festa per als reis de Nàpols i Sicília i la seva filla Maria Cristina, futura esposa de Ferran VII. En aquesta ocasió es va il·luminar per primera vegada el pati de la Llotja amb fanals de gas. El 1840, la Junta va muntar una exposició d'obres artístiques i de productes industrials per rebre la reina Isabel II. I el 1904, amb motiu de la visita d'Alfons XIII, es van encarregar nou grans làmpades de ferro forjat, que van romandre penjades del sostre del Saló de Contractacions fins l'any 2002.

La Llotja també ha estat protagonista d'alguns esdeveniments de l'agitada vida política catalana i espanyola del segle XIX. Des de la terrassa de l'edifici es van proclamar la Constitució liberal de 1820, l'Estatut Reial de l'any 1834 i la Constitució de 1836. Durant la revolució de 1868, la Llotja va ser ocupada pel poble revoltat, que va ocasionar nombroses destrosses. I el 1885, personalitats capdavanteres del país hi van discutir i aprovar la Memoria en defensa de los intereses morales y materiales de Cataluña, més coneguda com a Memorial de greuges.

Gravat de Pasqual Pere Moles a partir d'un dibuix de Pere Pau Muntanya. Representa les il·luminacions i els decorats fets per a la façana de la Llotja al Pla del Palau l'any 1789 amb motiu de la proclamació de Carles IV i Maria Lluïsa de Parma com a nous sobirans. «A no ser por el pie nadie adivinaría que se trata de la Lonja, pero téngase en cuenta que esta parte del edificio era la mas atrasada y que en aquella fecha no se habían levantado aún los pórticos; hay que considerar por tanto esta decoración como una verdadera escenografía que disimulaba en parte la apariencia antiestética de la obras en curso» (MNAC).

Història

La desaparició, l'any 1847, de la Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona va fer que l'edifici es degradés de forma progressiva. A partir de l'any 1869 la Diputació de Barcelona va passar a administrar l'edifici, i va cedir progressivament les seves sales a entitats i institucions com el Col·legi de Corredors Reials de Comerç, l'Associació de Naviliers i Consignataris, el Consell Provincial d'Agricultura, Indústria i Comerç, la Junta d'Obres del Port, la Junta Provincial de Beneficència i Sanitat, l'Escola de Nàutica, l'Escola i l'Acadèmia de Belles Arts, el Mercat de Cereales i la Borsa.

Ball de màscares celebrat al Saló de Contractacions el dia 8 de febrer de 1891. Dibuix de Nicanor Vázquez publicat a La Ilustración Artística el 1891.

La Constitució de la Cambra de Comerç

La Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona es va constituir el mes d'octubre del 1886, en un acte solemne que va tenir lloc al Saló Daurat de la Llotja de Mar. Manuel Girona i Arafel, el principal impulsor de la Cambra, va ser-ne escollit primer president.

Una de les primeres accions de la nova institució va ser sol·licitar un espai digne dins de la Llotja per ubicar-hi les oficines. El mes de febrer del 1892 se li va concedir una petita estança en un dels extrems del pòrtic. A mesura que les diverses entitats que tenien la seu a la Llotja (el Consell Provincial d'Agricultura, Indústria i Comerç, l'Associació de Naviliers i Consignataris, l'Escola de Belles Arts, la Borsa...) van anar desapareixent o traslladant-se, la Cambra va anar ocupant nous espais. L'any 1909 ja utilitzava part de la planta noble –els salons dels Vaixells, Daurat i Lucrècia–; després, l'any 1919, la resta del primer pis; l'any 1973, el Saló de Cònsols; i al principi del segle actual, les estances de la planta baixa.

Ha estat la Cambra qui s'ha encarregat de mantenir i decorar progressivament l'edifici; una tasca que va culminar, ja entrat el segle XX, amb la seva rehabilitació integral.

Manuel Girona i Arafel